VARSINAIS-SUOMEN KÄRÄJÄOIKEUS
EGENTLIGA FINLANDS TINGSRÄTT
Sairashuoneenkatu 2-4, PL 376
20101 Turku

puh. 02956 46200/ fax. 02956 46285
varsinais-suomi.ko@oikeus.fi

Lausunto

25.9.2018

Viite: Asiantuntijan nimeämis- ja lausuntopyyntö 14.9.2018

Asia: Asiantuntijalausunto hallituksen esityksestä laeiksi yhdyskunta-seuraamusten täytäntöönpanosta annetun lain 70 §:n ja Vanki-terveydenhuollon yksiköstä anne-tun lain 6 ja 7 §:n muuttamisesta (HE 119/2018 vp)

Eduskunnan lakivaliokunnalle

Pyydettynä lausuntona hallituksen esityksestä laeiksi yhdyskuntaseu-raamusten täytäntöönpanosta annetun lain 70 §:n ja Vankiterveydenhuol-lon yksiköstä annetun lain 6 ja 7 §:n muuttamisesta (HE 119/2018 vp) esitän kunnioittaen seuraavaa.

*Yleistä*

Uudistuksen tavoite on hyvä ja kannatettava. Lakivaliokunnan käsiteltä-vänä olevassa esityksessä on huomioitu asiaan aikaisemmin annettu lau-suntopalaute.

Kuten esityksen perusteluissa on todettu, vaikutusmahdollisuus väkival-tarikokseen aikaisemmin syyllistyneen käyttäytymiseen vähenee van-keuskertojen lisääntyessä, joten juuri ensimmäisen tuomion suorittami-sen jälkeisenä aikana voisi esityksessä selostetuilla toimenpiteillä olla suurin vaikutus. Sen vuoksi ensimmäisenä tuomiona huomioon otetta-vien rikosten alaa tulisi mielestäni laajentaa koskemaan myös törkeästä seksuaalirikoksesta kertaalleen tuomitut samoin kuin murhan, tapon ja törkeän seksuaalirikoksen yrityksestä kertaalleen tuomitut.

*Esitys yhdyskuntaseuraamusten täytäntöönpanosta annetun lain 70 §:n muuttamisesta*

Alkuperäisen esityksen tavoitteena oli ”vähentää tappoon syyllistyneiden

ja väkivalta- ja seksuaalirikosten uusijoiden todennäköisyyttä syyllistyä uusiin väkivaltarikoksiin tehostamalla rangaistusajan suunnitelmalista työskentelyä, vankeusaikana vangin yksilöllisiin tarpeisiin vastaavia toimintoja ja ehdonalaisen vapauden aikana tarjottavia tuki- ja valvontatoimenpiteitä".

Nyt lakivaliokunnan käsiteltävänä olevan esityksen tavoitteena on "vähentää murhaan, tappoon tai murhan yritykseen syyllistyneiden sekä väkivalta- tai seksuaalirikosten uusijoiden todennäköisyyttä syyllistyä uusiin väkivaltarikoksiin tehostamalla rangaistusajan suunnitelmallista työskentelyä, vankeusaikana vangin yksilöllisiin tarpeisiin vastaavien toimintojen järjestämistä ja ehdonalaisen vapauden aikana tarjottavia tuki- ja valvontatoimenpiteitä".

Tavoitteen saavuttamiseksi alkuperäisessä ehdotuksessa yhdyskuntaseuraamusten täytäntöönpanosta annetun lain 70 § 1 momenttia ehdotettiin muutettavaksi niin, että siihen lisätään uusi 5. kohta, jolloin ehdonalaiseen vapauteen päästettävä vanki asetetaan koeajaksi valvontaan, jos

*"5) taposta tai aikaisemminkin väkivalta- taikka seksuaalirikoksesta vankeusrangaistusta suorittaneen vangin riski syyllistyä uuteen väkivalta- tai seksuaalirikokseen arvioidaan korkeaksi"*

Nyt lakivaliokunnan käsiteltävänä olevassa esityksessä sanottuun lainkohtaan lisätään uudet 5. ja 6. kohdat, jolloin ehdonalaiseen vapauteen päästettävä vanki asetetaan koeajaksi valvontaan, jos "

" *5) murhasta, taposta tai murhan yrityksestä tuomitun vangin riski syyllistyä uuteen väkivalta- tai seksuaalirikokseen arvioidaan korkeaksi; tai*

*6) väkivalta- tai seksuaalirikoksesta vankeusrangaistusta suorittavan ja aikaisemmin samankaltaisesta rikoksesta vankeusrangaistukseen tuomitun vangin riski syyllistyä uuteen väkivalta- tai seksuaalirikokseen arvioidaan korkeaksi."*

Muutosta perustellaan nähdäkseni alkuperäisen esityksen saamalla lausuntopalautteella, jossa tuotiin esille tarve tarkentaa uudistuksen kohderyhmää erityisesti väkivalta- ja seksuaalirikoksen uusijan osalta.

Lakivaliokunnan käsiteltävänä nyt olevassa muodossaan kyseinen lainkohta on muodostunut varsin sekavaksi ja vaikeaselkoiseksi. Erityisesti kohta 5, jossa henkirikokseen tai sen yritykseen syyllistyneen osalta tulisikin ehdonalaisen vapauden edellytysten yhteydessä arvioitavaksi riski syyllistyä uuteen seksuaalirikokseen ? Tätä lainkohdan saamaan muotoilua ei ole perusteltu, ei myöskään tapon yrityksen puuttumista kohdan 5 luettelosta.

Mielestäni ehdotettuun uuteen 5. kohtaan tulisi lisätä törkeä seksuaalirikos sekä ulottaa kohdan 5. sääntely koskemaan myös tapon ja törkeän seksuaalirikoksen yritystä, jolloin uusi kohta 5. olisi sisällöltään

” 5) murhasta, taposta, törkeästä seksuaalirikoksesta tai sellaisen yrityksestä tuomitun vangin riski syyllistyä uuteen väkivalta- tai seksuaalirikokseen arvioidaan korkeaksi; ”

Tällöin kohta 5. yhdessä uuden 6. kohdan

” 6) aikaisemminkin väkivalta- taikka seksuaalirikoksesta vankeusrangaistusta suorittaneen vangin riski syyllistyä uuteen väkivalta- tai seksuaalirikokseen arvioidaan korkeaksi”

kanssa muodostaisi selkeän määrittelyn lainkohdan tarkoittamasta uudesta kohderyhmästä, jonka osalta ehdonlaisen vapauden valvontaan määräämiseen liittyy viranomaisharkinta.

Lain 86 §:ssä säädetty oikeus oikaisuvaatimuksen tekemiseen samoin kuin lain 88 §:ssä säädetty valitusmahdollisuus hallinto-oikeuteen mahdollistavat tehokkaan muutoksenhakumahdollisuuden lain 70 §:ssä säädettyyn valvontaan asettamiseen myös uudistuksessa tarkoitetulta osin.

*Esitys vankiterveydenhuollon yksiköstä annetun lain 6 ja 7 §:ien muuttamisesta*

Ehdotus on perusteltu ja välttämätön ehdonalaisen vapauden edellytysten arvioimisen toteuttamiseksi.

Muuta

Uudistuksen toteuttaminen edellyttää, että rikosseuraamuslaitoksella on riittävät voimavarat valvonnan laajentamiselle esitetyllä tavalla.

Rikosseuraamuslaitoksen toimintakertomuksista ilmenee, että sen toiminta on valtiontalouden säästötoimenpiteistä johtuvien reurssivähennysten seurauksena jo nykyisellään venytetty äärimmilleen, joten uusien toimintojen käyttöönottaminen ilman lisäresurssointia vaarantanee uudistuksen toteutuksen käytännössä.

Laamanni Martti Juntikka